

*Schiermonnikoog,
eiland in beweging*

Herfstnota 2023

Fotograaf:
J. Frijters

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Totaaloverzicht financieel effect Herfstnota 2023	8
Programma 1 Sociaal	9
Mutaties reserves programma 1.....	15
Programma 2 Leefomgeving	18
Mutaties reserves programma 2.....	24
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	25
Mutaties reserves programma 3.....	27
Programma 4 Burgers en bestuur	29
Mutaties reserves programma 4.....	32
Programma 5 Financiering en belastingen	34
Mutaties reserves algemene dekkingsmiddelen	39
Effecten voor de meerjarenraming 2024-2026	40
Gewijzigde investeringskredieten	41
Bijlage 1: Gevolgen voor de algemene reserve	43
Bijlage 2: Overzicht meicirculaire 2023	44
Bijlage 3: Overzicht septembercirculaire 2023	45
Bijlage 4: Cofinanciering.....	46
Bijlage 5: Besteding budget omgevingswet	47

VOORWOORD

Aan de Raad,

Inleiding

Hierbij ontvangt u de herfstnota over het begrotingsjaar 2023. De herfstnota is de derde tussenrapportage over het lopende begrotingsjaar, na de al eerder aan u voorgelegde lente- en zomernota.

Een tussentijdse rapportage is verplicht op grond van de door u vastgestelde Financiële verordening gemeente Schiermonnikoog. De achtergrond achter deze verplichting is dat het college gedurende de looptijd van het begrotingsjaar de gemeenteraad inzicht geeft in de voortgang van de werkzaamheden, zodanig dat u kunt beoordelen of we zowel inhoudelijk als financieel op koers liggen.

De lente- en herfstnota geven vooral inzicht in de financiële stand van zaken. De zomernota is vooral een inhoudelijke voortgangsrapportage. De lentenota en de herfstnota zijn de financiële verantwoordingen over respectievelijk het eerste – en de eerste drie kwartalen. Met de vaststelling van de jaarrekening in het voorjaar van 2024 wordt het financiële jaar 2023 afgesloten.

In de herfstnota zijn ook de financiële effecten vanuit de zomernota meegenomen.

Over- en onderschrijdingen

Voor het melden van over- en onderschrijdingen zijn conform de Financiële beheersverordening¹.

Met het vaststellen van deze herfstnota geeft u toestemming de over- en onderschrijdingen die per programma worden gemeld met een begrotingswijziging te corrigeren.

Net als in de lentenota hebben we in de herfstnota de afwijkingen > 5000 toegelicht. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen begrotingswijzigingen die de bevoegdheid van de raad dan wel het college betreffen.

²1. De raad autoriseert met het vaststellen van de programmabegroting de totale lasten en de totale baten per programma en het overzicht algemene dekkingsmiddelen van het begrotingsjaar.

Bevoegdheid raad:

De bevoegdheid van de raad is te besluiten over wijzigingen ten opzichte van de lopende begroting met een effect op het begrotingsresultaat en mutaties in de reserves.

Bevoegdheid college:

De bevoegdheid van het college is te besluiten over budgetneutrale wijzigingen die betrekking hebben op het opnemen van baten en lasten (bijvoorbeeld bij ontvangst van specifieke uitkering sportgelden, met daartegenover een budget voor de bijbehorende uitgaven, en verschuivingen tussen de programma's.

¹ De Financiële beheersverordening is door de raad vastgesteld in de vergadering van 23 maart 2021. De volgende drempelbedragen zijn gehanteerd als uitgangspunt voor de verantwoording van afwijkingen:

-exploitatie: afwijkingen groter dan € 5.000

-investeringen: afwijkingen groter dan € 7.000

Daarnaast worden ook lagere bedragen gemeld waar dat relevant is gevonden.

² Gebaseerd op artikel 4 Autorisatie begroting, investeringskredieten en begrotingswijzigingen uit de Financiële beheersverordening:

Financiële stand van zaken

Wij geven u met deze nota een zo reëel mogelijk beeld van de stand van zaken van de budgetten 2023. In onderstaande tabel ziet u het te verwachten resultaat.

			€
	Stand na begrotingswijzigingen is gelijk aan Resultaat na bestemming Zomernota	+	54.062
	Effect herfstnota	-/-	46.502
	Verwacht resultaat 2023		7.560

Hieronder rapporteren we de voornaamste wijzigingen ten opzichte van de lopende begroting.³

De financiële afwijkingen op producten uit de herfstnota 2023 groter dan € 5.000 staan in het overzicht hieronder.

Het te verklaren verschil bedraagt € 46.502 nadeel.

Progr.	Toelichting	I/S	Bedrag €
div	<i>Diverse grootboekrekeningen</i> Stijging gaskosten en elektrakosten.	I	-94.147
div	<i>Diverse grootboekrekeningen</i> Hogere kosten personeel, met name als gevolg van inhuur	I	-110.898
1.1 -2	<i>6662157 Opvang vluchtelingen</i> In 2022 hebben we een afrekening voor de specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne ingediend. Vanuit het Rijk ontvangen we hiervoor meer financiële middelen dan we aan kosten hebben gemaakt. Dit komt omdat gekeken wordt naar het aantal opvangplekken in plaats van werkelijk gemaakte kosten. Dit levert een meevaller op.	I	128.300
2.5	<i>6823109 Leges Wabo-vergunningen</i> We verwachten dit jaar minder inkomsten leges door minder aanvragen/meldingen.	I	-13.680
4.2	<i>6.001.150 Bestuurlijke samenwerking</i> We besteden dit jaar minder aan cofinanciering.	I	10.000
4.2	<i>6922152 Stelposten</i> Vrijval opgenomen stelposten van onverwachte prijsstijgingen en indexatie subsidiebudgetten.	I	31.490
5.01	<i>6930102 Waardering onroerende zaken</i> Er zijn op de waardering onroerende zaken veel bezwaren binnengekomen. Dit zorgt voor extra kosten. Door een nieuwe aanbesteding van de WOZ-taxateur zijn de kosten gestegen van waardering onroerend goed. Deze kostenstijging is in de begroting 2024 meegenomen als structureel.	I	-33.900
5.04	<i>6005000 Treasury</i> Door hogere rekeningcourant saldo en stijging rentepercentage, meer rente-inkomsten.	I	33.000
5.08	<i>6922102 Onvoorziene uitgaven</i> Vrijval jaarlijks opgenomen stelpost.	I	12.500

³ Bedragen voorafgegaan door een minteken betreffen een tegenvaller.

	<i>Diversen kleiner dan € 10.000</i>		-9.167
	Totaal		-46.502
	Mutaties Algemene Reserve, zie Bijlage 1		
	Reserve sociaal domein (geen resultaat-effect)		
	6662105 WMO (Huishoudelijke verzorging) We verwachten minder kosten te maken voor WMO huishoudelijke hulp door minder aanvragen.		15.000
	6662009 Zorg in natura - Respijtzorg We verwachten minder kosten te maken voor WMO huishoudelijke hulp door minder aanvragen.		20.000
	6661000 WMO (hulpmiddelen) Hogere kosten en vrijval stelposten Maatwerkvoorzieningen in natura.		-3.600
	6480304 Buurtsportcoach (onderwijs) Vervallen budget buurtsportcoach, wordt gedekt door bijdrage Rijk SPUK GALA tm 2026.		16.500
	6670106 Jeugd- en jongerenwerk Inzet jeugdmedewerker 2e half jaar		-44.000
	6530006 Buurtsportcoach (sportverenigingen) Vervallen budget buurtsportcoach, wordt gedekt door bijdrage Rijk SPUK GALA tm 2026.		16.500
	Totaal		20.400

Het nadeel van 2023 ad € 46.502 wordt verwerkt in het begrotingssaldo 2023.

Het nadeel van 2024 en verder wordt verwerkt in de 1^e begrotingswijziging 2024.

Algemene reserve

De stand van de algemene reserve bedraagt na verwerken mutaties herfstnota € 466.184, zie verder bijlage 1 van de herfstnota.

De financiële effecten voor de jaren 2024 en verder zijn als volgt:

Progr.	Toelichting	2024	2025	2026
5.02	6921102 Uitkeringen Gemeentefonds Effect septembercirculaire 2023	86.605	99.259	102.788
4.2	6003258 Verkiezingen Bijstellen budget diverse verkiezingen	-5.000	-1.000	-10.000
2.5	6822209 Toezicht en handhaving bouwzaken Vrijval budget handhaving en toezicht, al meegenomen in personeelsbegroting.	22.700	22.700	22.700
5.06	Overig	-14.849	-2.025	-5.926
	Totaal	91.480	120.959	117.514

Schiermonnikoog, 7 november 2023

Burgemeester en wethouders van Schiermonnikoog,

Secretaris,

Burgemeester,

T. Kroeze

I. van Gent

Totaaloverzicht financieel effect Herfstnota 2023

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
1 Sociaal	591.274	457.896	532.861	990.757
2 Leefomgeving	1.952.009	1.875.963	-247.106	1.628.857
3 Economie en werkgelegenheid	177.320	174.961	0	174.961
4 Burgers en bestuur	23.730	51.752	-21.000	30.752
5 Financiering en belastingen	6.518.328	6.588.607	12.829	6.601.436
Totaal baten	9.262.661	9.149.179	277.584	9.426.763

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
1 Sociaal	-2.045.405	-1.726.789	-426.133	-2.152.922
2 Leefomgeving	-3.493.414	-3.964.003	153.466	-3.810.537
3 Economie en werkgelegenheid	-563.392	-567.883	-13.799	-581.682
4 Burgers en bestuur	-1.199.677	-1.235.008	103.677	-1.131.331
5 Financiering en belastingen	-1.621.586	-1.770.669	-73.937	-1.844.606
Totaal lasten	-8.923.474	-9.264.352	-256.726	-9.521.078

Resultaat voor bestemming	339.187	-115.173	20.858	-94.315
---------------------------	---------	----------	--------	---------

Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
Onttrekkingen	163.003	752.012	-48.920	703.092
Toevoegingen	-436.666	-582.777	-18.440	-601.217
Saldo toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	-273.663	169.235	-67.360	101.875

Resultaat na bestemming	65.524	54.062	-46.502	7.560
-------------------------	--------	--------	---------	-------

Programma 1

Sociaal

Thema's binnen dit programma:

- 1.1 Volksgezondheid, zorg en welzijn
- 1.2 Onderwijs en jeugd
- 1.3 Werk en inkomen
- 1.4 Sport en Cultuur
- 1.5 Mutaties reserves programma 1

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PROGRAMMA 1

SOCIAAL

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
1.1 Volksgezondheid, zorg en welzijn	35.846	41.846	8.030	49.876
1.2 Onderwijs en jeugd	189.431	143.901	284.298	428.199
1.3 Werk en inkomen	161.000	124.440	197.150	321.590
1.4 Sport en Cultuur	204.997	147.709	43.383	191.092
Totaal baten	591.274	457.896	532.861	990.757

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
1.1 Volksgezondheid, zorg en welzijn	-593.940	-621.145	41.448	-579.697
1.2 Onderwijs en jeugd	-534.238	-289.614	-370.702	-660.316
1.3 Werk en inkomen	-234.352	-176.792	-76.850	-253.642
1.4 Sport en Cultuur	-682.875	-639.238	-20.029	-659.267
Totaal lasten	-2.045.405	-1.726.789	-426.133	-2.152.922

Totale saldo van baten en lasten	-1.454.131	-1.268.893	106.728	-1.162.165
----------------------------------	------------	------------	---------	------------

Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
1.5 Mutaties reserves programma 1 - onttrekkingen	-213.305	-175.513	2.600	-172.913
1.5 Mutaties reserves programma 1 - toevoegingen	-6.499	-192.610	-18.440	-211.050
Saldo toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	-219.804	-368.123	-15.840	-383.963

Resultaat programma 1	-1.673.935	-1.637.016	90.888	-1.546.128
-----------------------	------------	------------	--------	------------

Toelichting op de wijzigingen Programma 1

Sociaal

BATEN

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
	Bevoegdheid college		
1.1	6.662.15.6 <i>Overige maatschappelijke aangelegenheden</i> We hebben van het rijk een uitkering ontvangen voor Gezond Actief Leven. Hier staan uitgaven tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	9.227	I
1.2	6.670.10.6 <i>Jeugd- en jongerenwerk</i> We hebben subsidie ontvangen van ZonMw voor project MDT Schier's got talent!. Hier staan uitgaven tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	20.000	I
1.4	6.530.10.6 <i>Zwembad</i> We hebben van het rijk een specifieke uitkering voor vergoeding meerkosten energie ontvangen. Hier staan kosten tegenover van het zwembad. Per saldo budgettair neutraal.	53.383	I
1.4	6.530.25.6 <i>Sport algemeen</i> Er stond € 10.000 aan baten en lasten begroot vorig jaar. Dit is onjuist en komt te vervallen. Per saldo budgettair neutraal.	-10.000	I
1.3	6.610.20.6 <i>Energie toeslag lagere inkomens</i> We betalen energietoeslag uit. Het rijk compenseert deze kosten. Per saldo budgettair neutraal.	68.850	I
1.1	Overige verschillen < € 5.000	4.803	
	Subtotaal	146.263	
	Bevoegdheid raad		
1.1	6.670.02.7 <i>Toelage huishoudelijke hulp</i> De eigen bijdrage huishoudelijke hulp gaat per 1-1-2024 in i.p.v. 2023. Mutatie verwerkt via reserve sociaal domein, per saldo budgettair neutraal.	-6.000	I
1.2	<i>Yn de Mande is per 1-8-2023 onder bevoegd gezag van de gemeente komen te staan. We nemen daarom het budget voor 5/12 deel op in de begroting 2023. Het exploitatieresultaat wordt verwerkt via de reserve Yn de Mande. Per saldo zijn deze mutaties budgettair neutraal.</i> 6.420.50.0 <i>Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande</i> Rijksbijdrage OCW Yn de Mande 5/12 2023	221.781	I

<i>Thema</i>	<i>Product + toelichting</i>	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
1.2	6.420.50.0 <i>Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande</i> Overige overheidsbijdragen Yn de Mande 5/12 2023	7.850	I
1.2	6.420.50.0 <i>Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande</i> Vergoeding gemeente overig Yn de Mande 5/12 2023	34.667	I
1.3	6.662.15.7 <i>Opvang vluchtelingen</i> In 2022 hebben we een afrekening voor de specifieke uitkering opvang ontheemden Oekraïne ingediend. Vanuit het Rijk ontvangen we hiervoor meer geld dan we aan kosten hebben gemaakt. Dit komt omdat gekeken wordt naar het aantal opvangplekken in plaats van werkelijk gemaakte kosten. Dit levert een meevaller op.	128.300	I
	Subtotaal	386.598	
	Totaal	532.861	

LASTEN

<i>Thema</i>	<i>Product + toelichting</i>	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
	Bevoegdheid college		
1.1	6.662.15.6 <i>Overige maatschappelijke aangelegenheden</i> We hebben van het rijk een uitkering ontvangen voor Gezond Actief Leven. Hier staan uitgaven tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	-9.227	I
1.2	6.672.02.1 <i>Jeugdhulp zonder verblijf: begeleiding en persoonlijke verzorging</i> Verschuiven budget PGB Yn de Mande 6672021-6672024	-44.000	S
1.2	6.672.02.4 <i>Jeugdhulp zonder verblijf overig</i> Verschuiven budget PGB Yn de Mande 6672021-6672024	44.000	S
1.2	6.670.10.6 <i>Jeugd- en jongerenwerk</i> We hebben subsidie ontvangen van ZonMw voor project MDT Schier's got talent!. Hier staan uitgaven tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	-20.000	I

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
1.3	6.610.20.6 Energie toeslag lagere inkomens We betalen energietoeslag uit. Het rijk compenseert deze kosten. Per saldo budgettair neutraal.	-68.850	I
1.4	6.530.10.6 Zwembad We hebben van het rijk een specifieke uitkering voor vergoeding meerkosten energie ontvangen. Hier staan kosten tegenover van het zwembad. Per saldo budgettair neutraal.	-53.383	I
1.4	6.530.25.6 Sport algemeen Er stond € 10.000 aan baten en lasten begroot vorig jaar. Dit is onjuist en komt te vervallen. Per saldo budgettair neutraal.	10.000	I
	Subtotaal	-141.460	
	Bevoegdheid raad		
1.1	6.661.00.0 WMO (hulpmiddelen) We verwachten hogere kosten maatwerkvoorziening in natura. Mutatie verwerkt via reserve sociaal domein, per saldo budgettair neutraal.	-9.000	I
1.1	6.661.00.0 WMO (hulpmiddelen) Vrijval stelposten Maatwerkvoorzieningen in natura. Mutatie verwerkt via reserve sociaal domein, per saldo budgettair neutraal.	5.400	I
1.1	6.662.00.9 WMO (zorg in natura) We verwachten minder kosten op WMO (Zorg in natura) Maatwerkvoorzieningen in natura. Mutatie verwerkt via reserve sociaal domein, per saldo budgettair neutraal.	20.000	I
1.1	6.662.10.5 WMO (Huishoudelijke verzorging) We verwachten minder kosten te maken voor WMO huishoudelijke hulp door minder aanvragen. Mutatie verwerkt via reserve sociaal domein, per saldo budgettair neutraal.	15.000	I
1.1	6.662.15.6 Overige maatschappelijke aangelegenheden Verplaatsen uitvoeringsbudget burgerparticipatie van programma 1.1 naar 4.1	10.000	I
1.1	6.662.15.6 Overige maatschappelijke aangelegenheden Budget 24 uren zorg doorschuiven naar 2024, vanuit AR, budgettair neutraal.	15.000	I
1.1	Overige verschillen < € 5.000	-5.725	

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
1.2	6.420.20.4 Openbaar basisonderwijs voorzieningen De gaskosten zijn gestegen. De stijging van de kosten voor 2024 zijn al in de begroting 2024 verwerkt.	-8.172	I
1.2	6.420.50.0 Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande Personele lasten Yn de Mande 5/12 2023	-130.781	I
1.2	6.420.50.0 Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande Extern personeel Yn de Mande 5/12 2023	-56.153	I
1.2	6.420.50.0 Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande Huisvestingslasten Yn de Mande 5/12 2023	-14.773	I
1.2	6.420.50.0 Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande Instellingslasten Yn de Mande 5/12 2023	-35.438	I
1.2	6.420.50.0 Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande Overige personele lasten Yn de Mande 5/12 2023	-5.598	I
1.2	6.480.15.4 Overige onderwijsvoorzieningen Het aantal routes van leerlingenvervoer door Jobinder is uitgebreid van 1 naar 2. Dit brengt extra kosten met zich mee. De kosten worden gedekt door stelposten. De verhoging van de kosten 2024 is structureel meegenomen in de begroting 2024.	-22.439	I
1.2	6.480.30.4 Buurtsportcoach (onderwijs) Vervallen budget buurtsportcoach, wordt gedekt door bijdrage Rijk SPUK GALA tm 2026, toegevoegd aan reserve sociaal domein, per saldo budgettair neutraal.	16.500	I
1.2	6.670.10.6 Jeugd- en jongerenwerk Inzet jeugdmedewerker 2e half jaar. Mutatie verwerkt via reserve sociaal domein, per saldo budgettair neutraal.	-44.000	I
1.2	6.670.10.6 Jeugd- en jongerenwerk Verschuiving budget inhuur jeugdmedewerker 1e half jaar programma van programma 5.06 naar 1.2	-43.000	I
1.2	6.670.10.6 Jeugd- en jongerenwerk Vervallen budget stelposten jeugd en jongerenwerk, niet nodig in 2023	13.750	I
1.2	6.670.10.6 Jeugd- en jongerenwerk De kosten onderhoud Kittiwake zijn hoger uitgevallen door extra kosten schilderwerk entree en herinrichting voorterrein.	-7.500	I
1.2	Overige verschillen < € 5.000	-13.098	

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
1.3	6.623.30.4 <i>Participatiebudget > re-integratie</i> Door meer gebruikers van het participatiebudget zijn de kosten toegenomen..	-8.000	I
1.4	6.530.00.6 <i>Buurtsportcoach (sportverenigingen)</i> Vervallen budget buurtsportcoach, wordt gedekt door bijdrage Rijk SPUK GALA tm 2026, toegevoegd aan reserve sociaal domein, per saldo budgettair neutraal.	16.500	I
1.4	6.531.10.6 <i>Groene sportvelden</i> Er blijft budget over bij Groene sportvelden (1.1). Dit hevelen we over naar Openbaar Groen (2.4)	6.000	S
1.4	6.540.10.6 <i>Kunst en cultuur</i> Doorschuiven budget actualiseren subsidiebeleid naar 2024. Wordt gedekt uit de algemene reserve. Per saldo budgettair neutraal.	10.000	I
1.4	6.540.10.6 <i>Kunst en cultuur</i> Verhogen subsidiebudget incidentele cultuursubsidies	-5.000	I
1.4	Overige verschillen < € 5.000	-4.146	
	Subtotaal	-284.673	
	Totaal	-426.133	

Mutaties reserves programma 1

Wat zijn de mutaties?

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.11.0 Mutaties reserves programma 1	-213.305	-175.513	2.600	-172.913
Totaal baten	-213.305	-175.513	2.600	-172.913

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.11.0 Mutaties reserves programma 1	-6.499	-192.610	-18.440	-211.050
Totaal lasten	-6.499	-192.610	-18.440	-211.050

Toelichting op de belangrijkste afwijkingen uit de Herfstnota 2023:

BATEN

Toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Algemene reserve		
Verhogen subsidiebudget incidentele cultuursubsidies	5.000	I
Doorschuiven naar 2024 budget 24 uren zorg	-15.000	I
Doorschuiven naar 2024 budget actualiseren subsidiebeleid	-10.000	I
Reserve sociaal Domein		
Inzet jeugdmedewerker 2e half jaar.	44.000	I
Verschuiving budget inhuur jeugdmedewerker 1e half jaar van programma 5.06 naar 1.2	43.000	I
Vervallen budget buurtsportcoach, wordt gedekt door bijdrage Rijk SPUK GALA tm 2026	-16.500	I
Vervallen budget buurtsportcoach, wordt gedekt door bijdrage Rijk SPUK GALA tm 2026.	-16.500	I
We verwachten minder kosten op WMO (Zorg in natura) Maatwerkvoorzieningen in natura.	-20.000	I
We verwachten minder kosten te maken voor WMO huishoudelijke hulp door minder aanvragen.	-15.000	I
Overige verschillen < € 5.000	3.600	
Totaal	2.600	

LASTEN

Toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Exploitatiesaldo Yn de Mande 5/12 2023	-18.440	I

Toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal	-18.440	

Programma 2

Leefomgeving

Thema's binnen dit programma:

- 2.1 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
- 2.2 Verkeer en vervoer
- 2.3 Duurzaamheid, natuur en milieu
- 2.4 Fysieke leefomgeving
- 2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving
- 2.6 Openbare orde en veiligheid
- 2.7 Mutaties reserves programma 2

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PROGRAMMA 2

LEEFOMGEVING

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
2.1 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	363.982	363.982	-265.982	98.000
2.2 Verkeer en vervoer	165.960	63.760	0	63.760
2.3 Duurzaamheid, natuur en milieu	371.500	421.500	78.033	499.533
2.4 Fysieke leefomgeving	943.758	920.032	-45.477	874.555
2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving	101.930	101.930	-13.680	88.250
2.6 Openbare orde en veiligheid	4.879	4.759	0	4.759
Totaal baten	1.952.009	1.875.963	-247.106	1.628.857

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
2.1 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-624.347	-909.197	269.774	-639.423
2.2 Verkeer en vervoer	-395.687	-354.935	-33.697	-388.632
2.3 Duurzaamheid, natuur en milieu	-550.278	-756.675	-76.533	-833.208
2.4 Fysieke leefomgeving	-1.178.175	-1.197.549	-18.153	-1.215.702
2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving	-314.293	-286.013	12.075	-273.938
2.6 Openbare orde en veiligheid	-430.634	-459.634	0	-459.634
Totaal lasten	-3.493.414	-3.964.003	153.466	-3.810.537

Totale saldo van baten en lasten	-1.541.405	-2.088.040	-93.640	-2.181.680
----------------------------------	------------	------------	---------	------------

Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
2.7 Mutaties reserves programma 2 - onttrekkingen	55.410	513.477	-18.409	495.068
2.7 Mutaties reserves programma 2 - toevoegingen	-55.667	-15.667	0	-15.667
Saldo toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	-257	497.810	-18.409	479.401

Resultaat programma 2	-1.541.662	-1.590.230	-112.049	-1.702.279
-----------------------	------------	------------	----------	------------

Toelichting op de wijzigingen Programma 2

Leefomgeving

BATEN

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
	Bevoegdheid college		
2.3	6.822.10.7 <i>Duurzaamheid</i> We ontvangen financiële middelen om inwoners inzake energie-armoede te compenseren. Hier staat een uitbetaling aan diverse inwoners tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	5.353	I
2.1	6.810.10.7 <i>Bestemmingsplannen</i> Inschatting lasten in 2023 t.b.v. de busremise worden gedekt door bijdrage provincie. Per saldo budgettair neutraal.	50.000	I
2.1	Overige verschillen < € 5.000	3.000	
2.3	6.822.10.7 <i>Duurzaamheid</i> Verschuiven budget Rijksbijdrage Programma Aardgasvrije Wijken in jaren. Hier staan kosten tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	22.680	I
2.3	6.822.10.7 <i>Duurzaamheid</i> We hebben financiële middelen ontvangen voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Hier staan kosten tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	50.000	I
	Subtotaal	131.033	
	Bevoegdheid raad		
2.1	6.830.00.0 <i>Woningbouwlocatie Oost</i> Doorschuiven baten en lasten Woningbouwlocatie Oost naar 2024, per saldo budgettair neutraal	-318.982	I
2.4	6.310.10.4 <i>Bedrijventerrein vm manege Melle Grietjespad</i> Er zijn nog onderhandelingen gaande m.b.t. ontwikkeling bedrijfsterrein manege Melle Grietje. De baten en lasten schuiven we door naar volgend jaar.	-38.477	I
2.4	6.732.10.3 <i>Begraafplaatsrechten</i> We verwachten een kleine afname in opbrengsten begraafplaatsrechten.	-7.000	I

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
2.5	6.823.10.9 Leges Wabo-vergunningen We verwachten dit jaar een afname in de legesopbrengsten als gevolg van verminderde aanvragen/meldingen.	-13.680	I
	Subtotaal	-378.139	
	Totaal	-247.106	

LASTEN

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
	Bevoegdheid college		
2.1	6.822.00.0 Overige volkshuisvesting Verplaatsen budget advieskosten Hus en Hiem, per saldo budgettair neutraal programma naar 2.1 van 2.5	10.625	S
2.3	6.822.10.7 Duurzaamheid Verschuiven budget Rijksbijdrage Programma Aardgasvrije Wijken in jaren. Hier staan kosten tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	-22.680	I
2.1	6.810.10.7 Bestemmingsplannen Inschatting lasten in 2023 ten behoeve van de busremise, gedekt door bijdrage provincie, per saldo budgettair neutraal.	-50.000	I
2.3	6.822.10.7 Duurzaamheid We hebben financiën ontvangen voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Hier taan kosten tegenover. Per saldo budgettair neutraal.	-50.000	
2.5	6.822.15.9 Wabo-vergunningen Verplaatsen budget advieskosten Hus en Hiem, van 2.5 naar 2.1 per saldo budgettair neutraal programma	-10.625	S

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
2.3	6.822.10.7 Duurzaamheid We ontvangen financiële middelen om inwoners inzake energie-armoede te compenseren. Hier staat een uitbetaling aan diverse inwoners tegenvoer. Per saldo budgettair neutraal.	-5.353	I
	Subtotaal	-128.033	
	Bevoegdheid raad		
2.1	6.830.00.0 Woningbouwlocatie Oost Doorschuiven gedeelte baten en lasten Woningbouwlocatie Oost naar 2024, per saldo budgettair neutraal	318.982	I
2.1	6.810.10.7 Bestemmingsplannen Vrijval budget Omgevingsvisie Dorp, is voor 2023 niet nodig en vanaf 2024 structureel geraamd. Via AR, budgettair neutraal	39.760	I
2.1	6.810.10.7 Bestemmingsplannen Doorschuiven budget evaluatie bestemmingsplan buitengebied. Via AR, budgettair neutraal	40.000	I
2.1	6.810.10.7 Bestemmingsplannen Hogere kosten personeel, met name inhuur Ruimtelijke ordening en omgevingswet. Gedeelte wordt gedekt uit de Algemene Reserve.	-104.093	I
2.1	6.822.00.0 Overige volkshuisvesting Eigen bijdrage gemeente DOM via AR doorgeschoven naar volgend jaar, budgettair neutraal	7.500	I
2.1	6.822.00.0 Overige volkshuisvesting Doorschuiven budget Tiny Houses naar 2024. Via AR, budgettair neutraal	10.000	I
2.1	Overige verschillen < € 5.000	375	
2.2	6.210.10.1 Verkeersregelingen Hogere kosten personeel, met name als gevolg van inhuur, budget verkeerssituatie	-26.850	I
2.2	6.210.10.4 Openbare verlichting De elektriciteitskosten zijn gestegen. De stijging van de kosten voor 2024 zijn structureel al in de begroting 2024 verwerkt.	-11.271	I
2.2	Overige verschillen < € 5.000	4.424	
2.3	Overige verschillen < € 5.000	-9.951	

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
2.4	6.001.20.0 Ambtswoning burgemeester De gaskosten zijn gestegen. De stijging van de kosten voor 2024 zijn structureel al in de begroting 2024 verwerkt.	-6.905	I
2.4	6.310.10.3 Bedrijfsterreinen Hogere kosten personeel, met name inhuur projectleider en ondersteuning project behoefte bedrijfsruimte	-17.500	I
2.4	6.310.10.4 Bedrijventerrein vm manege Melle Grietjespad Er zijn nog onderhandelingen gaande m.b.t. ontwikkeling bedrijfsterrein manege Melle Grietje. De baten en lasten schuiven we door naar volgend jaar.	38.477	I
2.4	6.560.10.3 Openbaar groen Er blijft budget over bij Groene sportvelden (1.1). Dit hevelen we over naar Openbaar Groen (2.4)	-6.000	S
2.4	6.721.10.3 Huishoudelijk afval We hebben een eenmalige bate ontvangen van Omrin voor correctie exploitatie milieustraat 2021/2022	7.065	I
2.4	6.820.55.9 vm. Bezoekerscentrum, Torenstreek 20 De gaskosten zijn gestegen. De stijging van de kosten voor 2024 zijn al in de begroting 2024 verwerkt.	-11.133	I
2.4	6.820.55.9 vm. Bezoekerscentrum, Torenstreek 20 Raming kosten 2023 Bezoekerscentrum. Hier staat voor een gedeelte huur tegenover.	-5.400	I
2.4	Overige verschillen < € 5.000	-8.681	
2.5	6.822.20.9 Toezicht en handhaving Hogere kosten personeel, met name inhuur, vrijval budget handhaving en toezicht.	22.700	S
	subtotaal	281.499	
	Totaal	153.466	

Mutaties reserves programma 2

Wat zijn de mutaties?

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.12.2 Mutaties reserves programma 2	55.410	513.477	-18.409	495.068
Totaal baten	55.410	513.477	-18.409	495.068

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.12.2	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0

Toelichting op de belangrijkste afwijkingen uit de Herfstnota 2023:

BATEN

Toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Eigen bijdrage gemeente DOM via AR doorgeschoven naar 2024.	-7.500	I
Vrijval budget Omgevingsvisie Dorp, is voor 2023 niet nodig en vanaf 2024 structureel geraamd.	-39.760	I
Doorschuiven budget evaluatie bestemmingsplan buitengebied naar 2024.	-40.000	I
Doorschuiven budget Tiny Houses naar 2024	-10.000	I
Te dekken kosten inhuur medewerkers Ruimtelijke ordening Vanuit de memo Personele knelpunten is budget beschikbaar gesteld voor de inhuur van medewerkers Ruimtelijke ordening. Deze gelden zijn via de Algemene reserve beschikbaar gesteld als kostenbudget. Dit kostenbudget is overschreden.	22.613	I
Te dekken kosten inhuur medewerkers omgevingswet. Vanuit het rijk zijn gelden beschikbaar gesteld voor de kosten omgevingswet. Deze gelden zijn via de Algemene reserve beschikbaar gesteld als kostenbudget. Dit kostenbudget is overschreden.	56.238	I
Totaal	-18.409	

Programma 3

Economie en werkgelegenheid

Thema's binnen dit programma:

- 3.1 Toerisme en recreatie
- 3.2 Jachthaven
- 3.3 Mutaties reserves programma 3

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PROGRAMMA 3

ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
3.1 Toerisme en recreatie	5.020	2.661	0	2.661
3.2 Jachthaven	172.300	172.300	0	172.300
Totaal baten	177.320	174.961	0	174.961

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
3.1 Toerisme en recreatie	-363.300	-367.791	9.975	-357.816
3.2 Jachthaven	-200.092	-200.092	-23.774	-223.866
Totaal lasten	-563.392	-567.883	-13.799	-581.682

Totale saldo van baten en lasten	-386.072	-392.922	-13.799	-406.721
----------------------------------	----------	----------	---------	----------

Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
3.3 Mutaties reserves programma 3 - onttrekkingen	68.000	78.850	-8.775	70.075
3.3 Mutaties reserves programma 3 - toevoegingen	-38.000	-38.000	0	-38.000
Saldo toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	30.000	40.850	-8.775	32.075

Resultaat programma 3	-356.072	-352.072	-22.574	-374.646
-----------------------	----------	----------	---------	----------

Toelichting op de wijzigingen Programma 3

Economie en werkgelegenheid

LASTEN

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
	Bevoegdheid raad		
3.1	6.560.25.3 <i>Bevordering toerisme</i> Overheveling budget onderzoek toeristenbelasting van programma 5.01 naar programma 3.1	6.000	I
3.1	6.560.25.3 <i>Bevordering toerisme</i> Doorschuiven budget naar 2024 projectleider activiteitenstrand, vanuit AR budgettair neutraal.	8.775	I
3.1	Overige verschillen < € 5.000	-4.800	
3.2	6.560.20.3 <i>Jachthaven</i> De elektriciteitskosten zijn gestegen. De stijging van de kosten voor 2024 zijn al in de begroting 2024 verwerkt.	-23.774	I
	Totaal	-13.799	

Mutaties reserves programma 3

Wat zijn de mutaties?

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.13.2 Mutaties reserves programma 3	68.000	78.850	-8.775	70.075
Totaal baten	68.000	78.850	-8.775	70.075

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.13.2	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0

Toelichting op de belangrijkste afwijkingen uit de Herfstnota 2023:

BATEN

Toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Doorschuiven budget naar 2024 projectleider activiteitenstrand, vanuit AR budgettair neutraal.	-8.775	I
Totaal	-8.775	

Programma 4

Burgers en bestuur

Thema's binnen dit programma:

- 4.1 Burgerparticipatie
- 4.2 Bestuur
- 4.3 Dienstverlening
- 4.4 Mutaties reserves programma 4

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PROGRAMMA 4

BURGERS EN BESTUUR

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
4.1 Burgerparticipatie	0	0	0	0
4.2 Bestuur	4.853	25.853	-21.000	4.853
4.3 Dienstverlening	18.877	25.899	0	25.899
Totaal baten	23.730	51.752	-21.000	30.752

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
4.1 Burgerparticipatie	-5.000	-10.000	2.500	-7.500
4.2 Bestuur	-1.145.603	-1.175.201	101.177	-1.074.024
4.3 Dienstverlening	-49.074	-49.807	0	-49.807
Totaal lasten	-1.199.677	-1.235.008	103.677	-1.131.331

Totale saldo van baten en lasten	-1.175.947	-1.183.256	82.677	-1.100.579
----------------------------------	------------	------------	--------	------------

Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
4.4 Mutaties reserves programma 4 - onttrekkingen	245.983	265.983	-17.000	248.983
4.4 Mutaties reserves programma 4 - toevoegingen	-213.500	-213.500	0	-213.500
Saldo toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	32.483	52.483	-17.000	35.483

Resultaat programma 4	-1.143.464	-1.130.773	65.677	-1.065.096
-----------------------	------------	------------	--------	------------

Toelichting op de wijzigingen Programma 4

Burgers en bestuur

BATEN

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
	Bevoegdheid raad		
4.2	6.005.10.0 Bestuurlijke samenwerking Vervallen kosten projectleider Regiodeal. Loopt via AR, per saldo budgettair neutraal.	-21.000	I
	Totaal	-21.000	

LASTEN

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
	Bevoegdheid raad		
4.1	6.002.175 Burgerparticipatie Verplaatsen uitvoeringsbudget burgerparticipatie van programma 1.1 naar 4.1	-10.000	
4.1	6.002.175 Burgerparticipatie Aframen budget burgerparticipatie, de gemaakte kosten zijn opgenomen onder andere budgetten, bijvoorbeeld voor de woonvisie en duurzaamheid.	10.000	
4.1	Overige verschillen < € 5.000	2.500	
4.2	6.003.25.8 Verkiezingen Extra budget nodig voor 2e Kamerverkiezingen	-5.000	I
4.2	6.005.10.0 Bestuurlijke samenwerking Vervallen kosten projectleider Regiodeal. Loopt via AR, per saldo budgettair neutraal.	38.000	I
4.2	6.001.150 Bestuurlijke samenwerking We besteden dit jaar minder aan cofinanciering.	-10.000	I

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
4.2	6.922.15.2 <i>Stelposten</i> Het aantal routes van leerlingenvervoer door Jobinder is uitgebreid van 1 naar 2. Dit brengt extra kosten met zich mee. De kosten worden gedekt door stelposten. De verhoging van de kosten 2024 is structureel meegenomen in de begroting 2024.	26.687	I
4.2	6.922.15.2 <i>Stelposten</i> Vrijval opgenomen stelposten onverwachte prijsstijgingen en indexatie subsidiebudgetten.	31.490	I
	Totaal	103.677	

Mutaties reserves programma 4

Wat zijn de mutaties?

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.14.2 Mutaties reserves programma 4	245.983	265.983	-17.000	248.983
Totaal baten	245.983	265.983	-17.000	248.983

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.14.2	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0

Toelichting op de belangrijkste afwijkingen uit de Herfstnota 2023:

BATEN

Toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Vervallen inkomsten en kosten projectleider Regiodeal	-17.000	I
Totaal	-17.000	

Programma 5

Financiering en belastingen

Thema's binnen dit programma:

- 5.01 Lokale heffingen
- 5.02 Algemene uitkering
- 5.03 Dividend
- 5.04 Financieringsfunctie
- 5.05 Overige algemene dekkingsmiddelen
- 5.06 Overhead
- 5.07 Heffing VPB
- 5.08 Onvoorzien
- 5.09 Saldo van baten en lasten voor bestemming
- 5.10 Mutaties reserves algemene dekkingsmiddelen
- 5.11 Saldo van baten en lasten na bestemming

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PROGRAMMA 5

FINANCIERING EN BELASTINGEN

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
5.01 Lokale heffingen	2.375.674	2.375.674	6.000	2.381.674
5.02 Algemene uitkering	4.032.821	4.032.821	-26.171	4.006.650
5.03 Dividend	20.177	20.177	0	20.177
5.04 Financieringsfunctie	87.971	148.721	33.000	181.721
5.05 Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
5.06 Overhead	1.685	11.214	0	11.214
5.07 Heffing VPB	0	0	0	0
5.08 Onvoorzien	0	0	0	0
5.09 Saldo van baten en lasten voor bestemming	0	0	0	0
Totaal baten	6.518.328	6.588.607	12.829	6.601.436

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
5.01 Lokale heffingen	-65.458	-65.458	-75.564	-141.022
5.02 Algemene uitkering	-2.600	-2.600	0	-2.600
5.03 Dividend	-1.234	-1.234	0	-1.234
5.04 Financieringsfunctie	-86.107	-86.857	7.500	-79.357
5.05 Overige algemene dekkingsmiddelen	-20.000	-5.000	0	-5.000
5.06 Overhead	-1.432.937	-1.596.270	-18.373	-1.614.643
5.07 Heffing VPB	-750	-750	0	-750
5.08 Onvoorzien	-12.500	-12.500	12.500	0
5.09 Saldo van baten en lasten voor bestemming	0	0	0	0
Totaal lasten	-1.621.586	-1.770.669	-73.937	-1.844.606

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
Totale saldo van baten en lasten	4.896.742	4.817.938	-61.108	4.756.830

Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
5.10 Mutaties reserves algemene dekkingsmiddelen - onttrekkingen	6.915	69.215	-7.336	61.879
5.10 Mutaties reserves algemene dekkingsmiddelen - toevoegingen	-123.000	-123.000	0	-123.000
Saldo toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	-116.085	-53.785	-7.336	-61.121

Resultaat programma 5	4.780.657	4.764.153	-68.444	4.695.709
-----------------------	-----------	-----------	---------	-----------

Toelichting op de wijzigingen Programma 5

Financiering en belastingen

BATEN

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
5.01	6.932.10.2 Onroerende zaakbelasting eigenaren woningen Er is een iets hogere OZB opbrengst eigenaren woningen binnen gekomen door een iets hogere WOZ-waarde dan verwacht.	6.000	I
5.02	6.921.10.2 Uitkeringen uit het gemeentefonds Effect septembercirculaire 2023, zie bijlage	-17.266	I
5.02	6.921.10.2 Uitkeringen uit het gemeentefonds Effect meicirculaire 2023, zie bijlage	-8.905	I
5.04	6.005.00.0 Treasury Door hogere rekeningcourant saldo en stijging rentepercentage, meer rente-inkomsten.	33.000	I
	Totaal	12.829	

LASTEN

Thema	Product + toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
	Bevoegdheid raad		
5.01	6.930.10.2 <i>Waardering onroerende zaken</i> Er zijn door stijging van de WOZ-waarden, meer bezwaren op de OZB ingediend. Dit zorgt voor extra kosten. Ook zijn er nog nagekomen kosten 2022 geweest ad € 4.000	-25.000	I
5.01	6.930.10.2 <i>Waardering onroerende zaken</i> Door een nieuwe aanbesteding van de WOZ-taxateur zijn de kosten gestegen van waardering onroerend goed. Deze kostenstijging is in de begroting 2024 meegenomen als structureel.	-8.900	I
5.01	6.940.10.2 <i>Heffing belastingen</i> Overheveling budget onderzoek toeristenbelasting van programma 5.01 naar programma 3.1	-6.000	I
5.01	6.940.10.2 <i>Heffing belastingen</i> In het seniorenconvent van 5 september 2023 is besproken dat er voor 2023 en 2024 kosten gemaakt moeten worden voor verbeteropgave waardering WOZ en aanslagen 2024. Dit zijn eenmalige kosten en komen ten laste van de AR. Per saldo budgettair neutraal. De kosten voor 2024 zijn in de begroting 2024 verwerkt.	-35.664	I
5.04	6.005.00.0 <i>Treasury</i> Door hogere rekening courant saldo geen rentekosten voor kasgeldleningen.	7.500	I
5.06	6.000.20.0 <i>Overhead Gemeentehuis</i> De gaskosten zijn gestegen. De stijging van de kosten voor 2024 zijn structureel al in de begroting 2024 verwerkt.	-6.691	I
5.06	6.000.20.0 <i>Overhead Gemeentehuis</i> De elektriciteitskosten zijn gestegen. De stijging van de kosten voor 2024 zijn structureel al in de begroting 2024 verwerkt.	-8.219	I
5.06	6.000.20.0 <i>Overhead Gemeentehuis</i> Extra schoonmaakkosten tot en met december als gevolg van ziekte medewerker.	-5.880	I
5.06	6.000.00.0 <i>Overhead personeel Beleidsteam</i> Hogere kosten personeel, met uitbreiding uren.	8.436	I

<i>Thema</i>	<i>Product + toelichting</i>	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
5.06	<i>6.000.00.0 Overhead personeel Beleidsteam</i> Verschuiving budget inhuur jeugdmedewerker 1e half jaar programma van programma 5.06 naar 1.2	43.000	I
5.06	<i>600.001.0 Overhead Personeel Publiekszaken</i> Hogere kosten personeel, met name inhuur	-46.475	I
5.06	Overige verschillen < € 5.000	-2.544	
5.08	<i>6.922.10.2 Onvoorziene uitgaven</i> Vrijval jaarlijks opgenomen stelpost.	12.500	I
	Totaal	-73.937	

Mutaties reserves algemene dekkingsmiddelen

Wat zijn de mutaties?

BATEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.15.2 Mutaties reserves alg. dekk.midd.	6.915	69.215	-7.336	61.879
Totaal baten	6.915	69.215	-7.336	61.879

LASTEN

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
6.980.15.2	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0

Toelichting op de belangrijkste afwijkingen uit de Herfstnota 2023:

BATEN

Toelichting	Bedrag (in €) + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
In het seniorenconvent van 5 september is besproken dat er voor 2023 en 2024 kosten gemaakt moeten worden voor verbeteropgave waardering WOZ en aanslagen 2024. Dit zijn eenmalige kosten en komen ten laste van de AR. Per saldo budgettair neutraal. De kosten voor 2024 zijn in de begroting 2024 verwerkt.	35.664	I
Verschuiving budget inhuur jeugdmedewerker 1e half jaar programma van programma 5.06 naar 1.2	-43.000	I
Totaal	-7.336	

EFFECTEN VOOR DE MEERJARENRAMING 2024-2026

BATEN

Omschrijving	2024	2025	2026
1 Sociaal	0	0	0
2 Leefomgeving	499.471	2.003.503	-141.680
3 Economie en werkgelegenheid	0	0	0
4 Burgers en bestuur	0	0	0
5 Financiering en belastingen	86.605	99.259	102.788
Totaal baten	586.076	2.102.762	-38.892

LASTEN

Omschrijving	2024	2025	2026
1 Sociaal	14.000	39.000	39.000
2 Leefomgeving	-516.571	-1.986.803	158.380
3 Economie en werkgelegenheid	-8.775	0	0
4 Burgers en bestuur	-5.000	-1.000	-10.000
5 Financiering en belastingen	-6.525	0	-3.900
Totaal lasten	-522.871	-1.948.803	183.480

Saldo baten en lasten	63.205	153.959	144.588
-----------------------	--------	---------	---------

Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	2024	2025	2026
Onttrekkingen	28.275	-33.000	-33.000
Toevoegingen	0	0	0
Saldo toevoegingen & onttrekkingen aan reserves	28.275	-33.000	-33.000

Saldo baten en lasten na verrekening reserves	91.480	120.959	111.588
---	--------	---------	---------

GEWIJZIGDE INVESTERINGSKREDIETEN

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Wijziging Herfstnota	Begroting na Herfstnota
7.123.00.4 Toilet Badweg	-50.000	-50.000	50.000	0
7.123.00.7 Renovatie jachthaven	-604.020	-916.520	763.000	-153.520
7.123.00.8 Schoolgebouw Leer- en ontwikkelcentrum	-6.000.000	-8.635.774	8.252.774	-383.000
7.123.00.9 Revitalisatie gymzaal	0	-637.000	637.000	0
7.124.00.3 Rioolvervanging + afkoppeling 2020	-27.000	-27.000	27.000	0
7.124.00.4 Rioolvervanging + afkoppeling 2021	-70.000	-70.000	70.000	0
7.124.00.5 Rioolvervanging + afkoppeling 2022	-70.000	-70.000	70.000	0
7.124.00.6 Pompen en gemalen (elektromechanisch)	-6.000	-6.000	6.000	0
7.124.00.7 Pompen en gemalen (bouwkundig)	-5.225	-5.225	5.225	0
7.124.00.8 Rioolvervanging + afkoppeling 2023	-70.000	-70.000	70.000	0
7.125.01.1 Kieper enkel assig, Agromet, Kenteken LDB-79-F	0	0	-15.000	-15.000
7.126.00.2 Verlichting jachthaven	-26.635	-26.635	26.635	0
7.126.01.6 Vervanging Koffieautomaat (activanr.180)(K)	-6.500	-6.500	6.500	0
7.126.02.5 Alarm ontruimingsinstallatie met rookmelders	-16.000	-16.000	16.000	0
7.126.03.2 Warmtepomp zwembad	-66.950	-66.950	-75.340	-142.290
7.129.00.4 Vervangen Begroten en Verantwoorden	0	0	-5.350	-5.350
Saldo Investeringskredieten	-7.018.330	-10.603.604	9.904.444	-699.160

Investeringskrediet + toelichting	Bedrag (in €) - = ophoging investeringskrediet
Nieuwe en aangepaste kredieten	
7.125.01.1 Kieper enkel assig, Agromet, Kenteken LDB-79-F Er is een kieper enkel assig aangeschaft. Afschrijving in 10 jaar.	-15.000
7.129.00.4 Vervangen Begroten en Verantwoorden Krediet nodig voor de aanschaf van het programma Pepperflow ter vervanging het huidige pakket.	-5.350
7.126.03.2 Warmtepomp zwembad Verwerken financiële effecten van de raadsmemo wegvallen subsidies zwembad	-67.900
Doorschuiven kredieten naar volgend jaar	
7.123.00.4 Toilet Badweg	50.000
7.123.00.7 Renovatie jachthaven	763.000
7.123.00.8 Schoolgebouw Leer- en ontwikkelcentrum	8.066.663
7.123.00.8 Schoolgebouw Leer- en ontwikkelcentrum Administratieve correctie op eerder foutief gemaakte begrotingswijziging, per saldo geen effect.	186.111
7.123.00.9 Revitalisatie gymzaal	637.000
7.124.00.3 Rioolvervangng + afkoppeling 2020	27.000
7.124.00.4 Rioolvervangng + afkoppeling 2021	70.000
7.124.00.5 Rioolvervangng + afkoppeling 2022	70.000
7.124.00.6 Pompen en gemalen (elektromechanisch)	6.000
7.124.00.7 Pompen en gemalen (bouwkundig)	5.225
7.124.00.8 Rioolvervangng + afkoppeling 2023	70.000
7.126.00.2 Verlichting jachthaven	26.635
7.126.01.6 Vervangng Koffieautomaat (activanr.180)(K)	6.500
7.126.03.2 Warmtepomp zwembad Verwerken financiële effecten van de raadsmemo wegvallen subsidies zwembad	-7.440
Vervallen kredieten	
7.126.02.5 Alarm ontruimingsinstallatie met rookmelders Vervallen krediet rookmelders huisvesting basisonderwijs i.v.m. bouw LOC.	16.000
Totaal	9.904.444

Bijlage 1: Gevolgen voor de algemene reserve

Omschrijving	2023 €
Stand Algemene reserve Zomernota 2023	437.664
Mutaties herfstnota 2023	
Kosten waardering WOZ en aanslagen 2023	-35.664
Verhogen subsidiebudget incidentele cultuursubsidies	-5.000
Projectleider Activiteitenstrand	8.775
Doorschuiven naar 2024 DOM project	7.500
Vrijval opstellen Omgevingsvisie dorp (structureel budget aanwezig vanaf 2024)	39.760
Doorschuiven naar 2024 buitengebied	40.000
Doorschuiven naar 2024 budget Tiny houses	10.000
Doorschuiven naar 2024 budget 24 uren zorg	15.000
Doorschuiven budget actualiseren subsidiebeleid	10.000
Personeel verwerkt in herfstnota	
Extra kosten inhuur medewerkers RO	-22.613
Extra kosten inhuur medewerker omgevingswet	-56.238
Vervallen kosten projectleider Regiodeal	17.000
Stand Algemene reserve herfstnota 2023	466.184

Bijlage 2: Overzicht meicirculaire 2023

	2023	2024	2025	2026
Stand begroting voor meicirculaire 2023	4.032.821	4.137.315	4.257.255	3.912.301
uitkomst t/m meicirculaire 2023	4.023.916	4.271.275	4.342.088	4.021.614
effect op begroting (+ = voordeel en een - = nadeel)	-8.905	133.960	84.833	109.313
Bestaat uit:				
Septembercirculaire 2022, niet verwerkt in 2023 en verder	70.860	21.041	-19.680	-
Overige verschillen	3.001	5.001	9.000	86.854
Effecten meicirculaire, zie onder	-82.766	107.918	95.513	22.458
effect op begroting (+ = voordeel en een - = nadeel)	-8.905	133.960	84.833	109.312
A. Specificatie verschil:				
Uitkeringsfactor, algemeen				
1 Accresontwikkeling	34.233	226.768	226.782	201.257
2 Hoeveelheidsverschillen	-13.172	32.879	41.297	43.484
subtotaal	21.061	259.647	268.079	244.741
Taakmutaties				
3 Jeugdzorg (coalitieakkoord)	-	46.038	28.704	555
4 Wet Goed Verhuurderschap	2.829	2.898	2.956	2.802
5 Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	1.933	1.973	2.004	1.893
6 Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)			6.413	6.080
7 Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO			5.917	5.608
8 Herinvoering eigen bijdrage WMO				-13.046
9 Overig	2.156	4.845	3.771	-5
subtotaal	6.918	55.754	49.765	3.887
IU/DU/SU				
10 Brede impuls combinatiefuncties/buurtspportcoaches (DU)	-27.036	-27.036	-27.036	-27.036
11 Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	-3.088	-3.090	-3.090	-3.066
12 Wet Goed Verhuurderschap	6.313			
13 Leerlingenvervoer Oekraïne	2.055			
14 Armoedebestrijding kinderen (DU)		398	398	398
15 Taal voor ontheemden uit Oekraïne	1.343			
16 Overig	-198	-198	-198	-198
subtotaal	-20.611	-29.926	-29.926	-29.902
WOZ				
17 WOZ-waarden mutaties	-84.384	-153.354	-167.684	-171.332
18 Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven		-18.452	-19.072	-19.284
subtotaal	-84.384	-171.806	-186.756	-190.616
Overig				
19 Participatie IU	500	499	601	598
20 Raming ruimte onder BCF-plafond	-6.250	-6.250	-6.250	-6.250
subtotaal	-5.750	-5.751	-5.649	-5.652
Effecten meicirculaire 2023	-82.766	107.918	95.513	22.458

Bijlage 3: Overzicht septembercirculaire 2023

	2023	2024	2025	2026	2027
Stand meicirculaire 2023	4.023.916	4.271.275	4.342.088	4.021.614	4.021.614
uitkomst t/m september 2023	4.006.650	4.325.944	4.408.814	4.090.864	4.132.238
Vershil, zie specificatie verschil onder	-17.266	54.669	66.726	69.250	110.624
Reeds meegenomen in begroting 2024 correctie WOZ		31.936	32.533	33.538	33.950
effect op begroting (+ = voordeel en een - = nadeel)	-17.266	86.605	99.259	102.788	144.574
Specificatie verschil:					
Uitkeringsfactor, algemeen					
1 Accresontwikkeling		48.483	48.232	45.556	53.027
2 Volume accres historisch Bbp					79.022
3 Voorschot BCF-plafond 2023	41.347				
4 Financieringssysteematiek – deel BCF					-9.011
subtotaal	41.347	48.483	48.232	45.556	123.038
Taakmutaties					
5 Hoeveelheidsverschillen	28.887	34.723	47.396	53.669	62.130
6 Ontwikkeling uitkeringsbasis in septembercirculaire 2023	-17.228	-10.389	-10.410	-10.354	-13.863
7 Overig	232	3.237	3.969	3.213	-30.406
subtotaal	11.891	27.571	40.955	46.528	17.861
IU/DU/SU					
8 Veilig wonen	7.062	7.062	7.062	7.062	-
subtotaal	7.062	7.062	7.062	7.062	-
WOZ					
9 WOZ-waarden mutaties	-77.566	-28.447	-29.523	-29.896	-30.275
subtotaal	-77.566	-28.447	-29.523	-29.896	-30.275
Effecten septembercirculaire 2023	-17.266	54.669	66.726	69.250	110.624

Bijlage 4: Cofinanciering

	Reeds betaald voor 2023 €	In 2023 ten lasten van budget cofinanciering €
Budget cofinanciering 2023		25.000
Aframing budget herfstnota		-10.000
Subsidie Dorpontwikkelmaatschappij	0	-5.000
Bijdrage Jeu de Boules-baan, overgeheveld naar sport.	0	-4.000
Bijdrage Friese projectenmachine 2023*	-630	-630
Terugbetaling bedrag subsidie borging huisartsenzorg*	2.432	2.432
Totaal budget in 2023 op product 6.005.10.0	1.802	7.802
(*) Is inmiddels uitbetaald		
Alle bedragen zijn toezeggingen onder voorbehoud van goedkeuring door provincie en definitieve eindafrekening		

Bijlage 5: Besteding budget omgevingswet

Voor de omgevingswet is in de septembercircular van 2022 € 116.000 ontvangen. In de herfstnota 2022 is opgenomen dat dit bedrag toegevoegd is aan de algemene reserve 2022 en dat dit bedrag doorgeschoven wordt naar 2023.

De uitputting voor 2023 ziet er als volgt uit:

	2023 begroot€	2023 werkelijk	Verschil
Tijdelijke vervanging Ruimtelijke ordening	-58.000	-80.613	-22.613
Inhuur externe projectleider	-25.000	-81.238	-56.238
Beschikbaar voor overige kosten, o.a. aansluiting DSO (Digitaal stelsel Omgevingswet), deelname aan de Friese Aanpak, et cetera	-33.000	0	-33.000
Totaal	-116.000	-161.851	-111.851

Het nog niet bestede budget voor overige kosten wordt in 2024 besteed.